



Kosten informeren van geregistreerden

Eindrapport

drs. H. J. van Driel

drs. M. Jansen

drs. M.J.F. Tom

Zoetermeer, 31 januari 2002

Onderzoek verricht in opdracht van afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen van het WODC van het Ministerie van Justitie

De verantwoordelijkheid voor de inhoud berust bij EIM. Het gebruik van cijfers en/of teksten als toelichting of ondersteuning in artikelen, scripties en boeken is toegestaan mits de bron duidelijk wordt vermeld. Vermenigvuldigen en/of openbaarmaking in welke vorm ook, alsmede opslag in een retrieval system, is uitsluitend toegestaan na schriftelijke toestemming van EIM. EIM aanvaardt geen aansprakelijkheid voor drukfouten en/of andere onvolkomenheden.

The responsibility for the contents of this report lies with EIM. Quoting of numbers and/or text as an explanation or support in papers, essays and books is permitted only when the source is clearly mentioned. No part of this publication may be copied and/or published in any form or by any means, or stored in a retrieval system, without the prior written permission of EIM. EIM does not accept responsibility for printing errors and/or other imperfections.

Inhoudsopgave

	Voorwoord	5
1	Inleiding	7
2	Onderzoeksopzet	9
2.1	Onderzoek verplichtingen en rechten	9
2.2	Potentiële en feitelijke kosten	9
2.3	Afbakening van het onderzoek	10
2.4	Onderzoeksaanpak	11
3	Onderzoeksresultaten	15
3.1	Verplichting 1: publiek maken van de aanmelding van de persoonsregistratie (art. 24)	15
3.2	Verplichting 2: ter inzage leggen van het aanmeldingsformulier (art. 24)	17
3.3	Verplichting 3: burger verzoekt om inzage van het aanmeldingsformulier (art. 24)	18
3.4	Verplichting 4: publiek maken van wijzigingen van de persoonsregistraties (art. 25)	18
3.5	Verplichting 5: informeren van geregistreerden over eerste opname in persoonsregistratie (art. 28)	20
3.6	Verplichting 6: toestemming vragen voor verstrekking van gegevens aan derden (art. 11)	24
3.7	Verplichting 7: op verzoek van geregistreeerde informeren over opgenomen gegevens - inzagerecht (art. 29)	26
3.8	Verplichting 8: op verzoek van geregistreeerde gegevens aanpassen - correctierecht (art. 31)	27
3.9	Verplichting 9: op verzoek van geregistreeerde correcties van gegevens doorgeven aan derden (art. 35)	28
3.10	Verplichting 10: op verzoek van geregistreeerde informatie verstrekken over verstrekking gegevens aan derden - recht van protocol (art. 32)	29
4	Samenvatting	31
5	Summary in English	35
	Bijlage	
I	Steekproefverantwoording	37
II	Begeleidingscommissie en geïnterviewden	41

Voorwoord

Het reduceren van administratieve lasten voor het bedrijfsleven staat hoog op de politieke agenda van het Kabinet. Binnen de definitie van administratieve lasten zoals die is vastgelegd door Actal wordt alleen gekeken naar de kosten (voor het Nederlandse bedrijfsleven) die voortvloeien uit informatieverplichtingen aan de overheid. Er zijn echter wetgevingsdomeinen die naast informatieverplichtingen van het bedrijfsleven aan de overheid, informatieverplichtingen van het bedrijfsleven aan burgers bevatten. De kosten van dit berichtenverkeer tussen bedrijven en burgers (dat ontstaat door de informatieverplichtingen) kunnen in bepaalde gevallen omvangrijk zijn. Zo bestaat het vermoeden dat de kosten voor het bedrijfsleven als gevolg van berichtenverkeer van bedrijven aan burgers op grond van de Wet Persoonsregistraties (WPR), omvangrijk zullen zijn. Om deze reden hebben zowel het bedrijfsleven als de Tweede Kamer gevraagd om deze kosten in kaart te brengen. EIM is gevraagd om, in opdracht van afdeling Extern Wetenschappelijke Betrekkingen van het WODC van het Ministerie van Justitie, deze kosten te ramen. De resultaten van deze ramingen worden in dit rapport weergegeven. Bij de uitvoering van het onderzoek heeft EIM op een prettige en succesvolle wijze samengewerkt met de begeleidingscommissie bestaande uit de heer prof. mr. J.M.A. Berkvens (voorzitter), de heer mr. drs. C. Cozijn, de heer mr. drs. A.C.M. de Heij, mevr. mr. W.M. de Jongste, de heer drs. A.L.C. Roos en de heer mr. J.G.S. Warmerdam. Hun bijdrage heeft niet alleen geleid tot een nauwkeurige formulering van de onderzoeksvragen, maar tevens tot een aanscherping van de telefonische enquête onder bedrijven. Tevens spreekt EIM haar dank uit voor de medewerking van alle deskundigen die ons welwillend te woord gestaan hebben.

1 Inleiding

In 2000 hebben KPMG-BEA en EIM in opdracht van het Ministerie van Justitie een nulmeting verricht naar de administratieve lasten van de Wet Persoonsregistraties (WPR)¹. In dat onderzoek is de volgende definitie van administratieve lasten gehanteerd²: 'administratieve lasten zijn de integrale kosten, voor bedrijven die in Nederland gevestigd zijn, om te voldoen aan de door de Nederlandse overheid bij wet- en regelgeving opgelegde informatieverplichtingen aan de overheid'. In de nulmeting voor Justitie zijn alleen de kosten voor het bedrijfsleven in kaart gebracht van het berichtenverkeer die voortvloeien uit de in de WPR opgelegde informatieverplichtingen van en aan de overheid uit wet- en regelgeving.

De kosten voor het bedrijfsleven van het berichtenverkeer als gevolg van informatieverplichtingen uit de wet beperken zich echter niet tot het berichtenverkeer tussen de bedrijven en de overheid. Er bestaat ook berichtenverkeer tussen bedrijven en geregistreerden en burgers dat voortvloeit uit informatieverplichtingen uit de WPR³. Deze kosten zijn echter niet meegenomen in de nulmeting. Zo schrijft de WPR bijvoorbeeld voor dat de houder het opnemen van persoonsgegevens in een persoonsregistratie moet meedelen aan de geregistreerde (er zijn uitzonderingen).

Er zijn in het bedrijfsleven, maar ook in de Tweede Kamer, geluiden opgegaan dat naast de administratieve lasten conform de genoemde definitie, ook de kosten van het berichtenverkeer tussen bedrijfsleven en geregistreerden in beeld gebracht moet worden.

Deze geluiden zijn mede ingegeven door een rapportage van de Projectgroep Wet Bescherming Persoonsgegevens onder leiding van prof. mr. C.A.J.M. Kortmann die aan de Commissie Administratieve Lasten is uitgebracht. Hierin is een eenvoudige berekening opgenomen van de kosten van het berichtenverkeer die voortvloeien uit informatieverplichtingen aan geregistreerden. In dit rapport wordt geschat dat het informeren van betrokkenen voor de Wet Bescherming Persoonsgegevens (WBP) rond 200 miljoen gulden per jaar zou gaan kosten. Ondanks dat de informatieverplichtingen uit de WBP niet geheel overeenkomen met de informatieverplichtingen uit de WPR, liggen deze kosten vermoedelijk hoger dan de kosten die gemoeid zijn met het voldoen aan de informatieverplichtingen aan de overheid (deze zijn voor het jaar 2000 geschat op ongeveer 1 miljoen gulden).

Het Ministerie van Justitie heeft behoefte aan inzicht in de kosten van de WPR die gepaard gaan met zowel de informatieverplichtingen aan de overheid, als die aan geregistreerden. De kosten van informatieverplichtingen aan de overheid zijn reeds onderzocht. In het voorliggende onderzoek zijn de kosten van het berichtenverkeer als gevolg van informatieverplichtingen aan de geregistreerden onderzocht. Het gaat daarbij zowel om de potentiële kosten als om de feitelijke kosten.

De potentiële kosten hebben betrekking op de kosten die gemaakt zouden moeten worden als elke ondernemer zich volledig houdt aan de informatieverplichtingen die in de wet zijn voorgeschreven. De feitelijke kosten zijn de kosten zoals die gemaakt wor-

¹ KPMG-BEA, EIM (2001), *Administratieve lasten van bestaande Justitie-regelgeving*. Hoofddorp: KPMG-BEA.

² Conform de definitie van Actal.

³ De WPR bevat naast informatieverplichtingen ook 'inhoudelijke verplichtingen' die kosten met zich meebrengen voor het bedrijfsleven. Dit zijn bijvoorbeeld kosten die bedrijven maken om computersystemen te beveiligen, zodat onrechtmatige personen geen toegang hebben tot persoonsregistraties. Deze kosten zijn niet onderzocht.

den in de praktijk. De aanmelding van persoonsregistraties bij de Registratiekamer¹ kan het verschil tussen de feitelijke kosten en de potentiële kosten het best illustreren. In de praktijk blijkt dat er in het jaar 2000 ongeveer 1.100 persoonsregistraties zijn aangemeld bij de Registratiekamer. De kosten die hiermee gepaard gaan zijn de feitelijke kosten van de uitvoeringspraktijk. Op basis van de reikwijdte van de WPR en het gebruik van persoonsregistraties in de praktijk zou men verwachten dat het aantal aanmeldingen hoger zou liggen. Met andere woorden: de potentiële kosten zijn vermoedelijk hoger dan de feitelijke kosten.

Voor u ligt het rapport over de uitkomst van het onderzoek. Het rapport is als volgt opgebouwd. In hoofdstuk 2 zal ingegaan worden op de onderzoeksopzet. Hoofdstuk 3 bevat de onderzoeksresultaten. De samenvatting wordt gepresenteerd in hoofdstuk 4. In bijlage I is een steekproefverantwoording opgenomen van de gehouden telefonische enquête.

¹ Sinds 1 september 2001 is de WPR vervangen door de Wet Bescherming Persoonsgegevens; daarmee zijn ook de naam en de functie van de Registratiekamer veranderd. De Registratiekamer heet sinds 1 september het College Bescherming Persoonsgegevens. Doordat het onderhavige onderzoek betrekking heeft op de WPR, zal hier gesproken worden over de Registratiekamer, in plaats van het College.

2 Onderzoeksopzet

2.1 Onderzoek verplichtingen en rechten

Uit de WPR vloeien meerdere 'soorten' informatieverplichtingen voor het bedrijfsleven voort die kosten met zich meebrengen. Voor het Ministerie van Justitie zijn, gegeven de discussie omtrent de administratievelastendruk, twee 'soorten' berichtenverkeer als gevolg van informatieverplichtingen van belang:

- 1 berichtenverkeer dat voortvloeit uit informatieverplichtingen van het bedrijfsleven aan de overheid;
- 2 berichtenverkeer dat voortvloeit uit informatieverplichtingen van het bedrijfsleven aan geregistreerden en burgers¹.

De kosten van het berichtenverkeer aan de overheid (de administratieve lasten), zijn reeds in 2000 onderzocht door KPMG-BEA en EIM. Het Ministerie van Justitie heeft EIM verzocht om de kosten van het berichtenverkeer tussen het bedrijfsleven en geregistreerden en burgers in kaart te brengen. Het doel van het onderzoek is dan ook het in kaart brengen van de kosten die het Nederlandse bedrijfsleven maakt als gevolg van het berichtenverkeer dat voortvloeit uit informatieverplichtingen uit de WPR. Hiervoor zijn alleen de kosten van het bedrijfsleven onderzocht die voortvloeien uit de administratieve handelingen die verricht moeten worden om aan de informatieverplichtingen aan burgers te voldoen. Kosten die gepaard gaan met inhoudelijke verplichtingen (zoals beveiliging van computersystemen, drukkosten, etc.) zijn buiten beschouwing gelaten. In paragraaf 2.3.1 zal ingegaan worden op de berekeningswijze.

2.2 Potentiële en feitelijke kosten

In het onderzoek zijn op twee manieren ramingen gemaakt van de kosten van de verplichtingen uit de WPR. Er is een raming gemaakt van de *potentiële kosten*, de kosten die het gehele bedrijfsleven zou maken wanneer op correcte wijze zou worden voldaan aan de verplichtingen uit de WPR, en er is een raming gemaakt van de *feitelijke kosten*, de kosten die bedrijven feitelijk maken als gevolg van verplichtingen uit de WPR.

Er is een raming gemaakt van zowel de potentiële kosten als de feitelijke kosten, omdat het vermoeden bestaat dat er een groot verschil is tussen de twee. Volgens praktijkdeskundigen voldoen bedrijven niet altijd aan de verplichtingen uit de WPR. Wanneer alleen de potentiële kosten zouden worden nagegaan, zou een sterk vertekend beeld van de praktijk en een weinig realistische schatting van de feitelijke kosten het gevolg zijn. Als alleen de feitelijke kosten worden berekend, zou dat onvoldoende inzicht geven in de omvang van de verplichtingen die de overheid aan bedrijven oplegt. Om deze reden zijn in het onderzoek aparte ramingen gemaakt van de mate van voorkomen van de verplichting zowel in een potentiële situatie (alle bedrijven voldoen aan de verplichtingen aan de WPR) als in de feitelijke situatie (het feitelijk voorkomen van de verplichtingen). Het doel van het onderzoek is overigens niet om na te gaan of de WPR wel goed wordt nageleefd. In het onderzoek zijn de kosten meegenomen die bedrijven maken als gevolg van het berichtenverkeer tussen bedrijven en geregistreerden en burgers.

¹ In dit onderzoek wordt onderscheid gemaakt tussen geregistreerden, personen die zijn opgenomen in een persoonsregistratie en burgers, personen die potentieel kunnen worden opgenomen in een persoonsregistratie.

In het vervolg van dit hoofdstuk zal ingegaan worden op de afbakening van het onderzoek om vervolgens in te gaan op de onderzoeksaanpak.

2.3 Afbakening van het onderzoek

In het onderzoek zijn ramingen gemaakt van de potentiële en feitelijke kosten voor het bedrijfsleven richting geregistreerden en burgers. De overheid¹ is buiten beschouwing gelaten. De kosten zijn geraamd over het jaar 2000. Gekozen is voor het jaar 2000 om het vergelijkbaar te houden met de eerdere nulmeting naar de informatieverplichtingen van het bedrijfsleven aan de overheid.

De verplichtingen die in het kader van het voorliggende onderzoek zijn meegenomen, zijn geselecteerd in overleg met de begeleidingscommissie². De WPR bevat een tiental verplichtingen waarbij de houder van persoonsregistraties geregistreerden en burgers moet informeren. Hierbij ontstaat berichtenverkeer tussen de houder van de persoonsregistratie en geregistreerden en burgers, waarbij de houder de geregistreerden en burgers moet informeren (bijvoorbeeld de geregistreerde informeren over de eerste opname in een persoonsregistratie). Inhoudelijke verplichtingen die voortvloeien uit de WPR zijn niet betrokken in het onderzoek. In tabel 1 zijn de onderzochte verplichtingen weergegeven.

tabel 1 verplichtingen uit de WPR

Informatieverplichtingen van bedrijven

- 1 publiek maken van de aanmelding van een persoonsregistratie (art. 24)
- 2 ter inzage leggen van het aanmeldingsformulier (art. 24)
- 3 burgers inzage geven in het aanmeldingsformulier (art. 24)
- 4 publiek maken van wijzigingen in de persoonsregistratie (art. 25)
- 5 informeren van geregistreerden over eerste opname in een persoonsregistratie (art. 28)
- 6 toestemming vragen aan geregistreerden voor verstrekking van gegevens aan derden (art. 11)

Rechten van geregistreerden

- 7 op verzoek van de geregistreerde informeren over de t.a.v. de geregistreerde opgenomen gegevens - inzagerecht (art. 29)
 - 8 op verzoek van geregistreerde gegevens aanpassen - correctierecht (art. 31)
 - 9 op verzoek van geregistreerde correcties van gegevens doorgeven aan derden (art. 35)
 - 10 op verzoek van geregistreerde informatie verstrekken over verstrekking gegevens aan derden - protoculplicht (art. 32)
-

Voor de rechten van geregistreerden kan geen raming gemaakt worden van de potentiële kosten. Het initiatief voor het contact tussen geregistreerden en de houder ligt hier in tegenstelling tot de andere verplichtingen niet bij de houder, maar bij de geregi-

¹ Binnen de WPR worden, in tegenstelling tot de definitie in de Nationale Rekeningen van het CBS, ook het onderwijs, de gezondheidszorg en de maatschappelijke dienstverlening toegerekend aan de overheid.

² Zie voor de deelnemers van de begeleidingscommissie bijlage II.

streerde. In deze gevallen is alleen een feitelijke raming gemaakt van de kosten en is het niet mogelijk om een potentiële schatting te maken. De WPR kent verschillende rechten van geregistreerden, inzagerecht, correctierecht, recht van protocol (zie ook tabel 1). In de meeste gevallen kunnen bedrijven, wanneer geregistreerden gebruikmaken van deze rechten, op eenvoudige wijze voldoen aan de vraag van de geregistreeerde. In een aantal gevallen is er sprake van een conflictsituatie tussen de geregistreeerde en de houder (al dan niet als gevolg van de verplichtingen uit de WPR). In deze gevallen zal de houder advies inwinnen van een deskundige. Voor de berekening van de kosten voor deze verplichtingen is ervan uitgegaan dat in 1 procent van de gevallen er sprake is van een 'onenigheid' waarbij de houder advies inwint bij een deskundige. In een aantal gevallen kan deze onenigheid tussen de geregistreeerde en de houder leiden tot een conflictsituatie waarin een eis tot schadevergoeding wordt ingediend door de geregistreeerde, of tot een situatie waarin de houder niet wil voldoen aan inzageverzoeken, correctieverzoeken en/of protocolverzoeken en waarbij de Registratiekamer of de rechter als bemiddelende partij wordt ingeroepen. Deze situaties zijn buiten beschouwing gelaten, omdat deze 'verplichtingen' niet als informatieverplichtingen beschouwd kunnen worden.

2.4 Onderzoeksaanpak

In het onderzoek zijn zowel de potentiële als de feitelijke kosten onderzocht. Hiervoor zijn verschillende ramingen gemaakt over het voorkomen van de verschillende verplichtingen uit de WPR (zie tabel 1). Voor de schatting van de potentiële kosten zijn interviews met deskundigen gehouden en voor de feitelijke kosten is een telefonische enquête gehouden onder ondernemers. Voor de berekening van de kosten is dezelfde berekeningswijze toegepast; deze methode wordt in de volgende paragrafen nader toegelicht.

2.4.1 Berekening van de kosten

Voor de berekening van zowel de feitelijke als de potentiële kosten is in het onderzoek zo veel mogelijk aangesloten bij de Mistral[®]-methode¹, die ook toegepast is in de nulmeting naar de informatieverplichtingen van het bedrijfsleven aan de overheid. De kosten van elke informatieverplichting worden berekend volgens twee formules:

(1) *kosten informatieverplichting = frequentie x kosten handelingen*

(2) *kosten handelingen = aantal handelingen x tijd handelingen x tarief*

De som van alle informatieverplichtingen levert de totale kosten voor het hele bedrijfsleven op van de verplichtingen uit de WPR.

Handelingen

Om de kosten van de informatieverplichting te berekenen moet eerst bekeken worden welke handelingen bedrijven verrichten om aan de informatieverplichting te voldoen. In dit onderzoek zijn daarvoor interviews gehouden met praktijkdeskundigen² om zo te

¹ Het Meetinstrument Administratieve Lasten (Mistral[®]) wordt gebruikt om de administratieve lasten van bedrijven in kaart te brengen.

² Zie bijlage II voor een overzicht van de geïnterviewde deskundigen.

komen tot een overzicht van de handelingen die bedrijven gemiddeld uitvoeren om aan de verplichting te voldoen. Daarbij moet aan de volgende handelingen gedacht worden:

- op de hoogte blijven van de informatieverplichting;
- verzamelen van gegevens
- beoordelen van gegevens
- invullen / invoeren van gegevens
- uitvoeren van berekeningen
- printen van resultaten
- controleren en corrigeren van gegevens
- advies inwinnen bij deskundigen
- intern en extern overleggen
- uitvoeren van betalingsopdrachten
- archiveren.

Tijd van de handelingen

Vervolgens zijn voor deze handelingen tijden genormeerd, een gemiddelde tijd waarin medewerkers de handeling uitvoeren. Voor de normering van de tijden is, naast de interviews, gebruikgemaakt van CASH (Classificatiesysteem Administratieve Handelingen), een database van EIM waarin de tijdsbesteding van duizenden administratieve handelingen is opgeslagen. CASH bevat tijden van zo veel mogelijk, niet informatieverplichting-specifieke, handelingen. Deze normtijden voor de verschillende handelingen zijn opgebouwd door input van verschillende onderzoeken die door EIM de afgelopen jaren zijn verricht. Daarbij zijn handelingen ingedeeld in de volgende kwalificaties: eenvoudig, normaal en complex. Op basis van interviews is bepaald welke kwalificatie moet worden gegeven aan een specifieke handeling.

Tarief van de uitvoerder

De normtijd per handeling wordt vermenigvuldigd met het tarief van de uitvoerder van de administratieve handeling. Het tarief is opgebouwd uit twee componenten:

- 1 loonkosten, zoals gedefinieerd door het CBS (loonkostenonderzoek), bestaat uit de volgende onderdelen:
 - direct loon, ofwel kaal loon plus bijzondere beloningen (vakantiegeld, gratificaties, tantièmes)
 - wettelijke sociale lasten, werkgeverspremies, werknemersverzekeringen, OHT, werkgeverspremie pensioen, e.d.)
 - contractuele sociale lasten (CAO)
 - overige sociale lasten (kosten woon-werk, etc.).
- 2 opslagpercentage interne overhead, bestaat onder meer uit:
 - kosten werkplek
 - personeelsvoorzieningen
 - aflossingen
 - investeringen.

Het opslagpercentage voor de loonkosten is 42 procent en voor de overhead geldt een opslagpercentage van 50 procent.

Voor de normering van de tarieven is aangesloten bij de nulmeting uit 2000. In de nulmeting naar de informatieverplichtingen uit de WPR aan de overheid zijn drie tarieven voor uitvoerders van de WPR genormeerd:

- 1 administratief medewerker f 60 (€ 27);
- 2 ondernemer, f 115 (€ 52);
- 3 hoger management f 180 (€ 82).

Op basis van het voorgaande kunnen de kosten berekend worden per informatieverplichting (formule 2).

Frequentie

Om nu te komen tot de totaalkosten over het jaar 2000 voor het gehele bedrijfsleven moet nog de frequentie, de mate van voorkomen, bepaald worden. Met andere woorden: hoeveel berichten zijn er tussen bedrijven en geregistreerden en burgers? Het grootste verschil tussen de potentiële en de feitelijke kosten zit in dit punt. Voor de potentiële kosten is op basis van de interviews met deskundigen een theoretische raming gemaakt van de frequenties, terwijl voor de feitelijke kosten de frequenties zijn geraamd met behulp van een telefonische enquête onder bedrijven. De uitgangspunten en de wijze van berekening van de potentiële en feitelijke kosten worden in de volgende twee paragrafen nader toegelicht.

2.4.2 *Raming van de potentiële frequenties*

De potentiële kosten hebben betrekking op de kosten die bedrijven maken wanneer ervan uitgegaan wordt dat alle bedrijven voldoen aan de verplichtingen uit de WPR. Uitgangspunt is daarbij dat alle bedrijven die te maken hebben met persoonsregistraties de wet naar behoren uitvoeren, conform de daarvoor bestaande richtlijnen. Bedrijven doen dit uiteraard wel op een zo efficiënt mogelijke manier. Dit levert een maximumschatting van de kosten van het berichtenverkeer die voortvloeit uit de informatieverplichtingen uit de WPR op. Het is dan ook een theoretische exercitie waarin aannames zijn geformuleerd over het potentiële voorkomen van het berichtenverkeer wanneer alle bedrijven op correcte wijze zouden voldoen aan de informatieverplichtingen uit de WPR. Daarbij is gekeken op welke wijze bedrijven zouden moeten voldoen aan de verplichtingen (welke handelingen moeten ze verrichten?) en hoe vaak zij zouden moeten voldoen aan die verplichtingen (de frequentie).

Om de frequenties van de potentiële kosten te ramen zijn interviews gehouden met verschillende deskundigen uit het veld¹. In deze interviews is gevraagd naar de potentiële frequenties. In bepaalde gevallen hebben zij aanwijzingen gegeven om te komen tot een schatting van de frequentie.

Op basis van de interviews en deskresearch zijn aannames geformuleerd over de potentiële nalevingspraktijk als alle bedrijven met persoonsregistraties zich volledig houden aan de WPR. Dit heeft onder meer aannames opgeleverd over het aantal persoonsregistraties in Nederland, het aantal persoonsregistraties dat aangemeld had moeten zijn bij de Registratiekamer, het aantal geregistreerden binnen persoonsregistraties, et cetera². Deze aannames zijn de uitgangspunten voor de berekening van de potentiële kosten (de frequenties). Daarnaast zijn de kosten berekend zoals beschreven in paragraaf 2.3.1.

2.4.3 *Raming van de feitelijke frequenties*

De feitelijke kosten, zijn de kosten die bedrijven feitelijk gemaakt hebben als gevolg van verplichtingen uit de WPR.

Met behulp van een telefonische enquête onder 705 bedrijven (zie bijlage I voor de steekproefverantwoording en de wijze van ophoging) zijn de frequenties voor berekening van de feitelijke kosten geschat. De geënquêteerde bedrijven zijn ondervraagd over de kosten die zij hebben gemaakt als gevolg van verplichtingen uit de WPR. Uit-

¹ In bijlage II zijn de namen van de geïnterviewde deskundigen opgenomen.

² Bij de bespreking van de verschillende verplichtingen zijn deze aannames nader toegelicht.

gangspunt is daarbij geweest of de bedrijven kosten maken en niet of zij al dan niet voldoen aan de richtlijnen van de wet. Zo is bijvoorbeeld niet nagegaan of bedrijven op een juiste wijze aan de verplichtingen voldoen. Het kan bijvoorbeeld voorkomen dat bedrijven kosten maken die wettelijk niet voortvloeien uit de WPR of dat bedrijven op een verkeerde manier de wet naleven en zo dus onnodige kosten maken.

De ondervraagde bedrijven is in de telefonische enquête alleen gevraagd of zij bepaalde handelingen verrichten (bijvoorbeeld geregistreerden informeren over de eerste opname in een persoonsregistratie) en niet de tijd die zij daar mee bezig zijn.

Op basis van de antwoorden zijn de frequenties geraamd van het berichtenverkeer die voortvloeien uit de informatieverplichtingen uit de WPR. Bedrijven zijn in de telefonische enquête ondervraagd op de punten zoals weergegeven in tabel 2.

tabel 2 opbouw telefonische enquête

vraag

vragen over bij de Registratiekamer aangemelde persoonsregistraties:

- publiek maken van aanmelding en de wijze van publiek maken
- aantal inzageverzoeken van het aanmeldingsformulier
- publiek maken van wijzigingen van de aanmelding en de wijze van publiek maken

informeren over de eerste opname in de persoonsregistratie en de wijze waarop dat bekendgemaakt wordt

toestemming vragen voor verstrekking van gegevens aan derden en de wijze waarop toestemming wordt gevraagd

aantal inzageverzoeken

aantal correctieverzoeken

aantal protocolverzoeken

3 Onderzoeksresultaten

In het onderzoek zijn tien verplichtingen (berichten) uit de WPR opgenomen. Een overzicht van de verplichtingen is opgenomen in tabel 2 (hoofdstuk 2).

In dit hoofdstuk worden de onderzoeksresultaten gepresenteerd. Per verplichting wordt steeds eerst een korte toelichting gegeven op de verplichting, om vervolgens in te gaan op de berekening van de potentiële en feitelijke kosten.

Wat de rechten van betrokkenen betreft, is aangenomen dat de feitelijke en de potentiële kosten aan elkaar gelijk zijn. Het aantal inzageverzoeken en het aantal correctieverzoeken zal niet wezenlijk verschillen als alle bedrijven zich aan de letter van de wet houden.

3.1 Verplichting 1: publiek maken van de aanmelding van de persoonsregistratie (art. 24)

Elke persoonsregistratie waarop artikel 24 van toepassing is en waar het Besluit Genormeerde Vrijstelling niet op van toepassing is, moet, met behulp van een aanmeldingsformulier worden gemeld bij de Registratiekamer. De houder van de persoonsregistratie moet de aanmelding publiek maken en een afschrift van het aanmeldingsformulier moet voor een ieder ter inzage gelegd worden (verplichting 2). Het publiek maken van de aanmelding kan op verschillende wijzen gebeuren. Het kan door publicatie in een krant of tijdschrift, maar ook door een vermelding in de algemene voorwaarden, in de colofon van een tijdschrift, of door publicatie op de website van de houder.

Potentieelschatting

Voor de berekening van de potentiële kosten wordt ervan uitgegaan dat iedereen die een persoonsregistratie heeft aangemeld bij de Registratiekamer dit ook publiek heeft gemaakt. In 2000 zijn 1.137 persoonsregistraties door bedrijven aangemeld bij de Registratiekamer¹. Een aantal geïnterviewde deskundigen² heeft aangegeven dat dit aantal vermoedelijk lager is dan verwacht. Toch lijkt het er niet op dat bedrijven in 2000 hebben gewacht met aanmelden tot de inwerkingtreding van de WBP. Het aantal aanmeldingen ligt namelijk zelfs iets hoger dan de jaren ervoor. Een mogelijke verklaring hiervoor is dat bedrijven hun persoonsregistratie voor 1 september 2001 hebben aangemeld om nog voor de overgangsregeling in aanmerking te komen. Toch zullen er bedrijven zijn die hun persoonsregistratie hadden moeten aanmelden, maar dit niet hebben gedaan.

Eind 2000 waren er ongeveer 20.000 persoonsregistraties van bedrijven aangemeld bij de Registratiekamer. De mening van deskundigen is dat dit aantal vijf keer lager ligt dan wat had moeten worden aangemeld. Deskundigen gaan ervan uit dat elk bedrijf in Nederland met personeel ten minste één persoonsregistratie heeft (een interne beheersregistratie met personeelsgegevens). Daarnaast zijn er bedrijven die klanten- of marketingbestanden hebben (de bedrijven uit de steekproef voor de telefonische enquête). Bij benadering zouden er in Nederland dan zo'n 500.000 persoonsregistraties zijn (354.796 bedrijven met personeel en 132.311 bedrijven die zich richten op individuele personen

¹ Bron: Registratiekamer.

² Zie bijlage II voor de geïnterviewde deskundigen.

als klant)¹. Aangenomen wordt dat ongeveer 80 procent van de persoonsregistraties valt onder het Besluit Genormeerde Vrijstelling. Dit betekent dat bij de Registratiekamer 100.000 persoonsregistraties van bedrijven geregistreerd hadden moeten staan. Aangenomen wordt dan ook dat het aantal aanmeldingen in 2000 vijf keer hoger had moeten liggen dan nu het geval is. Het aantal aanmeldingen in 2000 had 5.685 moeten zijn in plaats van 1.137.

Bedrijven kunnen de aanmelding op verschillende manieren publiek maken. Voor de berekening van de potentiële kosten is ervan uitgegaan dat bedrijven ervoor kiezen om de aanmelding publiek te maken via de algemene voorwaarden, een bericht in de colofon (folder), in een krant, of via een website. Voor de verdeling van de verschillende manieren is gebruikgemaakt van de verdeling uit de telefonische enquête. Uit de enquête blijkt dat 40 procent van de ondervraagde bedrijven de aanmelding publiek heeft gemaakt door het toesturen van een standaardbrief of (nieuwe) algemene voorwaarden (geval b)², 26 procent een bericht heeft opgenomen in de colofon of een folder heeft opgehangen (geval c), 23 procent een publicatie heeft geplaatst in de krant (geval a) en de resterende 11 procent een bericht heeft geplaatst op de website van de houder (geval c).

In tabel 3 zijn de potentiële kosten van verplichting 1 opgenomen.

tabel 3 publiek maken van de aanmelding van de persoonsregistratie (potentiële schatting)

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
houder stelt bericht op	5.685	30	f 115 (€ 52)	326.888	148.335
a. houder publiceert bericht in krant	1.299	15	f 60 (€ 27)	19.491	8.845
a. kosten publicatie krant	1.299		f 75 (€ 34)	97.457	44.224
b. houder maakt algemene voorwaarden of standaardbrief (neemt daarin bericht op)	2.274	10	f 115 (€ 52)	43.585	19.778
b. houder maakt kopie brief	2.274	2	f 60 (€ 27)	4.548	2.064
b. houder stuurt standaard brief aan geregistreerde	2.274	2	f 60 (€ 27)	4.548	2.064
b. houder archiveert kopie brief	2.274	1	f 60 (€ 27)	2.274	1.032
c. plaatst op website, neemt op in colofon, hangt folder op	2.112	10	f 115 (€ 52)	40.472	18.365
<i>totaal</i>				539.263	244.707

Feitelijke schatting

Vijftien procent van de ondervraagde bedrijven met een persoonsregistratie heeft een persoonsregistratie aangemeld bij de Registratiekamer. De helft van deze bedrijven heeft de aanmelding van de persoonsregistratie publiek gemaakt. Opgehoogd voor 2000 komt dit op 510 bekendmakingen. Voor de verdeling tussen de verschillende wijzen van bekendmaking is dezelfde wijze gehanteerd zoals beschreven bij de potentiële schatting.

¹ Bron: Bliss/EIM. Zie ook bijlage I voor de betreffende sectoren.

² Wanneer men strikt de wet naleeft is dit geen juiste wijze van publiek maken, omdat op deze wijze alleen de geregistreerden geïnformeerd worden en niet alle burgers. Doordat bedrijven toch veelvuldig aangeven op deze wijze de aanmelding publiek te maken, is deze handelswijze toch opgenomen in de potentiële schatting.

tabel 4 publiek maken van de aanmelding van de persoonsregistratie (feitelijke schatting)

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
houder stelt bericht op	510	30	f 115 (€ 52)	29.336	13.312
a. houder publiceert bericht in krant	117	15	f 60 (€ 27)	1.749	794
a. kosten publicatie krant	117		f 75 (€ 34)	8.746	3.969
b. houder maakt algemene voorwaarden of standaardbrief (neemt daarin bericht op)	204	10	f 115 (€ 52)	3.911	1.775
b. houder maakt kopie brief	204	2	f 60 (€ 27)	408	185
b. houder stuurt standaardbrief aan geregistreerde	204	2	f 60 (€ 27)	408	185
b. houder archiveert kopie brief	204	1	f 60 (€ 27)	204	93
c. plaatst op website, neemt op in colofon, hangt folder op	58	10	f 115 (€ 52)	1.118	507
<i>totaal</i>				45.881	20.820

3.2 Verplichting 2: ter inzage leggen van het aanmeldingsformulier (art. 24)

Het aanmeldingsformulier moet ter inzage worden gelegd op de plek waar er (mogelijke) contacten zijn tussen de geregistreerde en de houder. Dit betekent dat wanneer een bedrijf meerdere vestigingen heeft waar er contacten zijn met geregistreerden, er op al deze locaties een kopie van het aanmeldingsformulier aanwezig moet zijn. In de praktijk blijkt echter dat wanneer inzage verlangd wordt van het aanmeldingsformulier, de geregistreerde (bijna) altijd doorverwezen wordt naar het hoofdkantoor.

Potentieelschatting

Voor het ter inzage leggen van het aanmeldingsformulier gelden dezelfde aannames als voor het publiek maken van dit aanmeldingsformulier: iedereen die zich aanmeldt zal het ook ter inzage leggen.

tabel 5 ter inzage leggen van het aanmeldingsformulier (potentiële schatting)

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
houder maakt kopie van aanmeldingsformulier	5.685	5	f 60 (€ 27)	28.425	12.899
houder legt kopie ter inzage	5.685	5	f 60 (€ 27)	28.425	12.899
<i>totaal</i>				56.850	25.797

Feitelijke schatting

Aanname voor de feitelijke schatting is dat iedereen die een persoonsregistratie heeft aangemeld het aanmeldingsformulier ter inzage heeft gelegd op het hoofdkantoor. Binnen de telefonische enquête is hiernaar geen navraag gedaan. De verwachting is dat

elke geënquêteerde zal aangeven een kopie bewaard te hebben. De frequentie van deze verplichting is het aantal aanmeldingen van bedrijven in het jaar 2000.

tabel 6 ter inzage leggen van het aanmeldingsformulier (feitelijke schatting)

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
houder maakt kopie van aanmeldingsformulier	1.137	5	f 60 (€ 27)	5.685	2.580
houder legt kopie ter inzage	1.137	5	f 60 (€ 27)	5.685	2.580
<i>totaal</i>				11.370	5.159

3.3 Verplichting 3: burger verzoekt om inzage van het aanmeldingsformulier (art. 24)

Een houder legt een afschrift van het aanmeldingsformulier ter inzage (verplichting 2). Burgers en geregistreerden kunnen verzoeken tot inzage van het aanmeldingsformulier.

Feitelijke schatting

Het aantal verzoeken tot het inzien van het aanmeldingsformulier ligt laag. Het verzoek tot inzage is in veel gevallen het resultaat van een 'conflict' tussen een geregistreerde en een houder.

Voor deze verplichting is voor de tijd en het tarief een weging toegepast. In 50 procent van de gevallen kan de houder het aanmeldingsformulier eenvoudig vinden (binnen 15 minuten), in de overige 50 procent is de houder hier langer mee bezig. Hij kan het formulier niet lokaliseren en moet contact opnemen met de Registratiekamer voor een kopie. Dit kost met het aanvragen en ontvangen van het aanmeldingsformulier 30 minuten. Het tarief van administratief medewerker en ondernemer is op dezelfde wijze gewogen.

tabel 7 burger verzoekt om inzage van het aanmeldingsformulier

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
houder ontvangt verzoek tot inzage	5.897	10	f 88 (€ 40)	86.489	39.247
houder verzamelt informatie/pakt kopie	5.897	25	f 88 (€ 40)	216.223	98.117
<i>totaal</i>				302.713	137.365

3.4 Verplichting 4: publiek maken van wijzigingen van de persoonsregistraties (art. 25)

Wanneer er wijzigingen optreden in de gegevens die zijn ingevuld op het aanmeldingsformulier, moeten bedrijven dit, met behulp van een meldingsformulier, doorgeven aan de Registratiekamer. De doorgegeven wijziging dient tevens publiek gemaakt te worden.

Potentieelschatting

In 2000 werden 241 adreswijzigingen en 217 overige wijzigingen doorgegeven aan de Registratiekamer¹. Schattingen van deskundigen over hoe vaak eerder aangemelde persoonsregistraties wijzigen, lopen van elk jaar tot elke vijf jaar². Voor de berekening van de kosten wordt aangenomen dat de aangemelde persoonsregistraties gemiddeld eens in de drie jaar dusdanig wijzigen dat er een wijziging gemeld moet worden bij de Registratiekamer. Dit komt op basis van de schatting van het potentieel aantal aangemelde persoonsregistraties op 33.333 jaarlijkse wijzigingen die publiek gemaakt moeten worden. Voor de verdeling van de verschillende wijzen is gebruikgemaakt van de verdeling uit de telefonische enquête. Ongeveer 50 procent van de bedrijven maakt de wijzigingen bekend door het toezenden van een standaardbrief of de nieuwe algemene voorwaarden. 17 procent doet dit door middel van een publicatie in de krant en de overige 33 procent doet dit met behulp van een bericht op de eigen website, aanpassing van script, etc.

tabel 8 publiek maken van wijzigingen van de persoonsregistraties (potentieelschatting)

handelingen	frequentie	tijd in min.	uurtarief	kosten gld.	kosten euro
houder stelt bericht van wijziging op	33.333	30	f 115 (€ 52)	1.916.648	869.737
a. houder publiceert bericht van wijziging	5.556	15	f 60 (€ 27)	83.333	37.815
a. kosten publicatie krant	5.556		f 75 (€ 34)	416.663	189.073
b. houder maakt algemene voorwaarden en standaardbrief	16.667	10	f 115 (€ 52)	319.441	144.956
b. houder maakt kopie brief	16.667	2	f 60 (€ 27)	33.333	15.126
b. houder stuurt standaardbrief aan geregistreerde	16.667	2	f 60 (€ 27)	33.333	15.126
b. houder archiveert kopie brief	16.667	1	f 60 (€ 27)	16.667	7.563
b. portokosten	16.667		f 0,71 (€ 0,32)	11.883	5.370
c. plaatst op website, neemt op in colofon, hangt folder op	11.111	10	f 115 (€ 52)	212.961	96.637
totaal				3.044.210	1.381.402

Feitelijke schatting

Van de ondervraagde bedrijven die de aangemelde persoonsregistraties publiek gemaakt hebben, is slechts een beperkt aantal overgegaan tot het publiek maken van deze wijzigingen. Na ophoging komt dit neer op 472 wijzigingen die publiek gemaakt zijn. Bedrijven doen dat op verschillende manieren: door het toezenden van nieuwe algemene voorwaarden, via aanpassing in het script bij telefonische registraties en met behulp van een publicatie in de krant. Hierna wordt een overzicht gegeven van de kosten van deze verplichting.

¹ Bron: Registratiekamer.

² Met name in de direct-marketingsector vinden er veel wijzigingen plaats doordat daar vaak van bewerker van de persoonsregistratie wordt gewijzigd.

tabel 9 publiek maken van wijzigingen van de persoonsregistraties (feitelijke schatting)

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
houder stelt bericht van wijziging op	472	30	f 115 (€ 52)	27.142	12.316
a. houder publiceert bericht van wijziging	79	15	f 60 (€ 27)	1.185	538
a. kosten publicatie krant	79		f 75 (€ 34)	5.927	2.689
b. houder maakt algemene voorwaarden en standaardbrief	235	10	f 115 (€ 52)	4.503	2.044
b. houder maakt kopie brief	235	2	f 60 (€ 27)	470	213
b. houder stuurt standaardbrief aan geregistreerde	235	2	f 60 (€ 27)	470	213
b. houder archiveert kopie brief	235	1	f 60 (€ 27)	235	107
b. portokosten	235		f 0,71 (€ 0,32)	167	76
c. plaatst op website, neemt op in colofon, hangt folder op	158	10	f 115 (€ 52)	3.028	1.374
<i>totaal</i>				<i>43.127</i>	<i>19.570</i>

3.5 Verplichting 5: informeren van geregistreerden over eerste opname in persoonsregistratie (art. 28)

De WPR schrijft voor dat de houder van een persoonsregistratie een ieder over wie voor de eerste keer persoonsgegevens in de registratie worden opgenomen, binnen vier weken schriftelijk op de hoogte moet stellen. Deze verplichting tot het informeren van geregistreerden over de eerste opname in een persoonsregistratie geldt niet:

- indien de geregistreerde weet of redelijkerwijs kan weten dat een dergelijke opname heeft plaatsgevonden;
- indien een gewichtig belang van de geregistreerde zich tegen het doen van een schriftelijke mededeling verzet;
- voorzover het achterwege laten van de mededeling noodzakelijk is met het oog op bepaalde belangen¹.

In de praktijk betekent dit dat de geregistreerde wel moet worden geïnformeerd, indien:

- het initiatief voor registratie bij de houder ligt (houder neemt contact op met burger); dan moet men geïnformeerd worden met behulp van het toezenden van een persoonlijke brief, het moet opgenomen zijn in de algemene voorwaarden, via een privacystatement op de internetpagina, of wanneer het een telefonisch contact betreft moet de geregistreerde mondeling op de hoogte worden gebracht door de houder;
- persoonsgegevens worden gekocht; dan moet gemeld worden bij de eerste mailing (indien deze geschiedt binnen vier weken) of door een persoonlijke brief.

¹ Deze belangen betreffen: de veiligheid van de staat, de opsporing van strafbare feiten, economische en financiële belangen van de staat en andere openbare lichamen, inspectie, controle en toezicht door of vanwege overheidsorganen of andere organen met een publiekrechtelijke taak, en gewichtige belangen van andere dan de verzoeker, de houder daaronder begrepen (art. 30 WPR).

Er hoeft niet geïnformeerd te worden:

- indien het initiatief van het contact ligt bij de geregistreerde (bijvoorbeeld bij het invullen van een garantiebewijs, of het laten bezorgen van goederen op een bepaald adres);
- bij overeenkomsten;
- bij opname in het BKR.

Potentieelschatting

Het is niet exact bekend hoeveel nieuwe opnames in persoonsregistraties er in 2000 waren waarbij de houder de geregistreerde heeft moeten informeren over de opname. Op basis van de interviews met deskundigen is het wel mogelijk om een indicatieve schatting te maken van het aantal malen dat bedrijven een geregistreerde hadden moeten informeren over de opname. Uit de interviews zijn drie benaderingswijzen naar voren gekomen die hieronder worden toegelicht.

1. Schatting op basis van rapportage Consumentenbond

Begin 1998 publiceerde de Consumentenbond op basis van een kort onderzoek een schatting dat elke Nederlandse volwassene gemiddeld ongeveer op 1.000 plekken staat geregistreerd in persoonsregisters. Er zijn ongeveer 12 miljoen volwassenen, wat neerkomt op 12 miljard registraties in de verschillende persoonsregisters.

Het overgrote deel van de persoonsregistraties is echter in handen van de overheid. Op basis van het aanmeldingenbestand van de Registratiekamer blijkt dat in ongeveer tweederde van de aangemelde persoonsregistraties de overheid de houder is. We schatten daarvan dat van de 12 miljard registraties er 4 miljard zijn bij bedrijven.

De meldingsplicht met betrekking tot de eerste opname zit met name bij de klantenregistraties en persoonsregistraties gericht op marketing. Deze registraties vormen, zoals beschreven bij verplichting 1, ongeveer twintig procent van het totale aantal registraties bij het bedrijfsleven. De schatting is dat in ongeveer tien procent van de opnames er een melding heeft moeten plaatsvinden bij de eerste opname. Het betreft hier alle opnames in de afgelopen jaren. De schatting op basis van deskundigen is dat tien procent heeft plaatsgevonden in 2000. Op basis van deze berekening zouden er in 2000 acht miljoen meldingen gemaakt moeten zijn van eerste opname.

Hieronder wordt de voorgaande berekening nog even schematisch weergegeven.

tabel 10 schatting op basis rapportage Consumentenbond

	<i>aantal registraties/opnames</i>
aantal volwassenen in Nederland	12.000.000 personen
gemiddeld aantal opnames per persoon	1.000 registraties
totaal aantal opnames	12.000.000.000 registraties totaal
een derde van opnames is bij bedrijfsleven	4.000.000.000 registraties bedrijfsleven
een vijfde is klantenregistraties en/of marketingbestanden	800.000.000 relevante registraties
10 procent informeren bij eerste opname	80.000.000 meldingen eerste opname
waarvan 10 procent in 2000	8.000.000 meldingen eerste opname in 2000

2. Schatting op basis van aantal persoonsregistraties

Zoals gezegd geldt de meldingsplicht bij de eerste opname met name voor klantenregistraties en persoonsregistraties gericht op marketingdoeleinden. In Nederland zijn er ongeveer 132.000 bedrijven met dergelijke persoonsregistratie. Voor de tweede schatting wordt aangenomen dat in de databestanden van deze bedrijven gemiddeld 5.000 registraties van personen zijn opgenomen. Dit komt neer op zo'n 660 miljoen registraties van personen. Net als voor de eerste schatting wordt ook hier aangenomen dat voor ongeveer tien procent van deze registraties er een meldingsplicht was bij de eerste opname en dat tien procent daarvan in 2000 had moeten plaatsvinden. Dit komt neer op 6,6 miljoen meldingen in 2000. In tabel 11 wordt deze berekening schematisch weergegeven.

tabel 11 schatting op basis van aantal persoonsregistraties

	<i>aantal registraties/opnames</i>
aantal relevante persoonsregistraties	132.000 persoonsregistraties
gemiddeld aantal registraties per persoonsregistratie	5.000 registraties per persoonsregistratie
totaal aantal registraties	660.000.000 registraties
10 procent informeren bij eerste opname	66.000.000 meldingen eerste opname
waarvan 10 procent in 2000	6.600.000 meldingen eerste opname in 2000

3. Schatting op basis van aantal opnames in persoonsregistraties

De derde schatting wordt gemaakt op basis van het gemiddelde aantal opnames van personen per maand. Deskundigen schatten dat een volwassene per maand twee keer wordt opgenomen in een persoonsregistratie. Dit komt neer op zo'n 288 miljoen opnames per jaar. Wanneer men er weer van uitgaat dat één vijfde een klantenregistratie of een marketingbestand is, waarvan in tien procent van de gevallen gemeld moet worden, dan komt men op 5,76 miljoen meldingen voor het jaar 2000 (zie tabel 12).

tabel 12 schatting op basis van het aantal opnames in persoonsregistraties

	<i>aantal registraties/opnames</i>
aantal volwassenen in Nederland	12.000.000 personen
gemiddeld aantal opnames per maand per persoon	2 opnames per persoon
totaal aantal opnames	288.000.000 registraties totaal
één vijfde is klantenregistraties en/of marketingbestanden	57.600.000 relevante registraties
10 procent informeren bij eerste opname	5.760.000 meldingen eerste opname

Conclusie

Het aantal meldingen loopt in de drie schattingen uit elkaar, van bijna zes miljoen naar acht miljoen. Wel is duidelijk dat het aantal meldingen in de miljoenen zou moeten lopen. Om te komen tot een berekening van de kosten is gekozen voor een gemiddelde van de drie schattingen, wat afgerond neerkomt op 6,8 miljoen meldingen voor het jaar 2000. Voor de volledigheid is in tabel 13 zowel een schatting gemaakt op basis van dit gemiddelde als op basis van de drie afzonderlijke schattingen.

Om te komen tot een berekening van kosten van verplichting 5 is de volgende werkwijze gehanteerd. De tijd is genormeerd op 1 minuut per handeling. Dit is gedaan omdat bedrijven de handelingen niet per individueel geval doen, maar voor meerdere gevallen tegelijk. Zo wordt gebruikgemaakt van een standaardbrief, die niet per individueel geval opgesteld hoeft te worden. De tijd is dan ook het gemiddelde per mailing en niet voor één individuele melding. Hetzelfde geldt voor de portokosten. Bij het versturen van partijpost geldt er een korting. Het tarief voor het versturen van meerdere brieven is 71 cent (32 eurocent). Er is daarbij wel van uitgegaan dat bedrijven een aparte brief versturen met de mededeling dat iemand is opgenomen in een persoonsregistratie. In de praktijk zullen bedrijven er vaak voor kiezen om geregistreerden binnen vier weken na opname in de persoonsregistratie via een reguliere mailing te informeren over de opname. De berekening van de kosten van de verplichting (zie tabel 13) betreft dan ook een maximale schatting van de kosten.

Op basis van de telefonische enquête onder ondernemers is een schatting gemaakt van de verdeling tussen het aantal ondernemers dat een standaardbrief of de algemene voorwaarden verstuurt en het aantal ondernemers dat een melding maakt met behulp van internet of tijdens een mondeling telefoongesprek. Uit de enquête blijkt dat van de bedrijven die de geregistreerde op de hoogte stellen van de eerste opname, 85 procent dit doet door het toezenden van de algemene voorwaarden of met behulp van een standaardbrief¹. In tabel 13 is dit onderscheid aangegeven als geval a en geval b.

tabel 13 informeren van geregistreerden over eerste opname in persoonsregistratie

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
a. houder verstuurt algemene voorwaarden en standaardbrief	5.780.000	1	f 60 (€ 27)	5.780.000	2.622.850
b. neemt op in algemene voorwaarden / wijzigt in script / plaatst op internet	1.020.000	1	f 115 (€ 52)	1.955.000	887.140
in geval a: houder maakt kopie	5.780.000	1	f 60 (€ 27)	5.780.000	2.622.850
in geval a: houder stuurt standaardbrief aan geregistreerde	5.780.000	1	f 60 (€ 27)	5.780.000	2.622.850
in geval a: houder archiveert kopie	5.780.000	1	f 60 (€ 27)	5.780.000	2.622.850
portokosten	5.780.000		f 0,71 (€ 0,32)	4.103.800	1.862.223
<i>totaal op basis gemiddelde</i>	<i>6.800.000</i>			<i>29.178.800</i>	<i>13.240.762</i>
totaal op basis schatting 1	8.000.000			34.328.000	15.577.367
totaal op basis schatting 2	6.600.000			28.320.600	12.851.328
totaal op basis schatting 3	5.760.000			24.716.160	11.215.704

Feitelijke schatting

Uit de steekproef blijkt dat bijna vijftig procent van de ondervraagden de geregistreerden op de hoogte brengt van de eerste opname in een persoonsregistratie. Het overgrote deel van de bedrijven doet dit mondeling, dat houdt vaak in dat de geregistreerde

¹ Het betreft hier 85 procent van de bedrijven die hebben aangegeven geregistreerden anders te informeren dan via een mondelinge mededeling tijdens de opname waarbij de geregistreerde aanwezig is.

aanwezig is tijdens de opname, of informeert de geregistreerde via het registratieformulier.

Ongeveer dertig procent van de bedrijven die geregistreerden informeren over de eerste opname doet dit met behulp van een brief of door het toezenden van algemene voorwaarden.

De uitkomsten uit de steekproef leiden tot de volgende berekening van de feitelijke kosten.

tabel 14 informeren van geregistreerden over eerste opname in persoonsregistratie

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
a. houder verstuurt algemene voorwaarden en standaardbrief	12.593	1	f 60 (€ 27)	12.593	5.714
b. neemt op in algemene voorwaarden / wijzigt in script / plaatst op internet	1.445	1	f 115 (€ 52)	2.770	1.257
in geval a: houder maakt kopie	12.593	1	f 60 (€ 27)	12.593	5.714
in geval a: houder stuurt standaardbrief aan geregistreerde	12.593	1	f 60 (€ 27)	12.593	5.714
in geval a: houder archiveert kopie	12.593	1	f 60 (€ 27)	12.593	5.714
portokosten	12.593		f 0,71 (€ 0,32)	8.941	4.057
<i>totaal op basis gemiddelde</i>				62.083	28.172

3.6 Verplichting 6: toestemming vragen voor verstrekking van gegevens aan derden (art. 11)

Indien een houder van een persoonsregistratie uit de registratie gegevens wil verstrekken aan een derde, kan het zijn dat de geregistreerde (wanneer de verstrekking aan derden niet is opgenomen in de doelomschrijving van de persoonsregistratie) hiervoor toestemming moet geven. Geregistreerde kan de toestemming te allen tijde intrekken. De houder is verplicht elke verstrekking van gegevens aan derden ten minste een jaar na de verstrekking vastgelegd te houden, tenzij hij redelijkerwijs kan aannemen dat de geregistreerde daarbij geen belang heeft.

Het vragen van toestemming door de houder aan de geregistreerde is gericht op het verkrijgen van rechtmatigheid voor het mogen verstrekken van gegevens aan derden. Hiermee is deze verplichting niet geheel vergelijkbaar met de overige informatieverplichtingen die onderzocht zijn in dit onderzoek. Er wordt door de houder toestemming gevraagd en niet informatie verstrekt zoals in de andere onderzochte informatieverplichtingen. Toch is er voor deze verplichting een raming gemaakt van de potentiële en feitelijke kosten.

Potentieelschatting

Bedrijven die regelmatig gegevens verstrekken aan derden hebben veelal in hun doelomschrijving opgenomen dat zij dit doen. Deze bedrijven hoeven dan ook geen toestemming te vragen om gegevens te mogen verstrekken aan derden. Volgens deskundigen hebben ook bedrijven die een interne beheersregistratie (bijvoorbeeld salarisadministratie) hebben, hun doel dusdanig omschreven dat het mogelijk is om verstrekking van gegevens aan derden mogelijk te maken. Dit maakt het voor bedrijven mogelijk om personeelsgegevens te verstrekken aan andere organisaties voor reclamedoeleinden. Wanneer niet in de doelomschrijving is opgenomen dat gegevens mogen worden ver-

strekt aan derden, en bedrijven toch graag een aanbieding van andere organisaties kenbaar willen maken aan hun personeel, zijn er mogelijkheden, zonder dat er een machtiging gevraagd hoeft te worden. Wanneer een bedrijf bijvoorbeeld een goedkope verzekering wil aanbieden aan zijn personeel, kan het dat doen door de personeelsgegevens te verstrekken aan een verzekeringsmaatschappij. Wanneer het verstrekken van gegevens aan derden is opgenomen in de doelomschrijving, is dit zonder machtiging van de geregistreerde mogelijk. Wanneer dit niet opgenomen is in de doelomschrijving, kan het bedrijf alsnog het vragen van een machtiging voorkomen door zelf de brief met de aanbieding van de verzekeraar te verspreiden onder het personeel, in plaats van de verzekeraar de gegevens te verstrekken. Wanneer personeelsleden dan zelf contact opnemen met de verzekeraar, weten zij redelijkerwijs dat de persoonsgegevens worden opgenomen door de verzekeraar. Deskundigen geven dan ook aan dat met name verzekeringsmaatschappijen te maken hebben met het vragen van een machtiging, bijvoorbeeld wanneer er sprake is van schade en er gegevens uitgewisseld dienen te worden tussen verzekeringsmaatschappijen onderling. Geschat wordt dat een gemiddeld verzekeringsbedrijf 100 van dergelijke machtigingsverzoeken per jaar verstuurt. Er zijn ongeveer 1.000 verzekeringsmaatschappijen in Nederland, wat neerkomt op 100.000 machtigingsaanvragen per jaar.

Daarbij wordt geschat dat in 25 procent van de gevallen de geregistreerde niet direct gehoor geeft aan het machtigingsverzoek, waardoor het bedrijf de geregistreerde opnieuw dient aan te schrijven. In 1 procent van de gevallen wordt de machtiging ingetrokken door de geregistreerde. Voor de kostenberekening is bij deze verplichting het tarief van de administratief medewerker en de ondernemer gemiddeld genomen.

tabel 15 toestemming vragen voor verstrekking van gegevens aan derden

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
houder vraagt geregistreerde om toestemming tot verstrekking (meestal via een machtiging)	100.000	15	f 88 (€ 40)	2.200.000	998.316
houder ontvangt schriftelijke toestemming / weigering	75.000	10	f 88 (€ 40)	1.100.000	499.158
navragen bij geregistreerde om alsnog toestemming te verkrijgen	25.000	15	f 88 (€ 40)	550.000	249.579
portokosten	125.000		f 0,71 (€ 0,32)	88.750	40.273
houder registreert verstrekking en houdt deze een jaar lang vastgelegd	100.000	1	f 88 (€ 40)	146.667	66.554
houder ontvangt van geregistreerde bericht van intrekking tot toestemming van verstrekking gegevens	1.000	10	f 88 (€ 40)	14.667	6.655
<i>totaal</i>				<i>4.100.083</i>	<i>1.860.537</i>

Feitelijke schatting

Van de ondervraagde bedrijven met persoonsregistraties verstrekt slechts een klein gedeelte, minder dan vijf procent, gegevens aan derden. Ongeveer de helft van hen heeft de geregistreerde hiervan op de hoogte gesteld. Een deel van deze bedrijven (ongeveer 40 procent) vraagt om een schriftelijke machtiging. De rest brengt de geregistreerde alleen op de hoogte door het toezenden van een brief, door het toezenden van nieuwe algemene voorwaarden of een mondelinge mededeling.

Voor de berekening van de feitelijke kosten is ervan uitgegaan dat de tijd die het kost om iemand om een machtiging te sturen of telefonisch te informeren even lang is.

Er blijkt bij deze verplichting dat er een verschil is tussen de praktijk en de theorie. In de theorie is ervan uitgegaan dat bedrijven, wanneer zij zich houden aan de wet en een efficiënte uitvoering naleven, alleen met verzekeringsmaatschappijen te maken hebben bij het aanvragen van een machtiging. In de praktijk blijkt echter dat bedrijven uit alle verschillende sectoren machtigingen aanvragen.

tabel 16 toestemming vragen voor verstrekking van gegevens aan derden

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten glid.</i>	<i>kosten euro</i>
houder brengt de geregistreerde op de hoogte / vraagt toestemming	3.510	15	f 88 (€ 40)	77.210	35.036
houder ontvangt schriftelijke toestemming / weigering	1.445	10	f 88 (€ 40)	21.195	9.618
portokosten	3.510		f 0,71 (€ 0,32)	2.492	1.131
houder registreert verstrekking en houdt deze een jaar lang vastgelegd	3.510	1	f 88 (€ 40)	5.147	2.336
<i>totaal</i>				<i>106.043</i>	<i>48.120</i>

3.7 Verplichting 7: op verzoek van geregistreerde informeren over opgenomen gegevens - inzagerecht (art. 29)

De houder deelt een ieder, op diens verzoek en na controle van de identiteit van de aanvrager, schriftelijk binnen vier weken mede of de hem betreffende persoonsgegevens in de registratie zijn opgenomen. Indien zodanige gegevens in de registratie zijn opgenomen, stelt de houder de verzoeker desgevraagd binnen vier weken na ontvangst van het verzoek schriftelijk een volledig overzicht daarvan met inlichtingen over de herkomst ter beschikking. Het staat de houder vrij om te weigeren de gevraagde informatie te verstrekken; wanneer de houder wel overgaat tot verstrekking, mag deze een vergoeding voor de levering van de informatie vragen.

Feitelijke schatting

In Nederland is er één bedrijf waar veruit de meeste inzageverzoeken worden ingediend, namelijk het Bureau Krediet Registratie (BKR). Het BKR heeft in 2000 42.940 inzageverzoeken gekregen¹. Daarnaast zijn er, volgens deskundigen, ongeveer 5 bedrijven die gemiddeld zo'n 1.000 inzageverzoeken per jaar krijgen. Deze bedrijven zijn niet teruggekeerd in de steekproef. Van de 500 ondervraagde bedrijven hebben 35 bedrijven inzageverzoeken ontvangen in het jaar 2000. Zeven daarvan hadden meer dan 100 inzageverzoeken gekregen, waarvan één bedrijf met 250 verzoeken. Twaalf bedrijven konden geen schatting geven van het aantal inzageverzoeken en zijn daarom buiten beschouwing gelaten. Bij elkaar ontvingen de ondervraagde bedrijven 1.309 inzageverzoeken. Geen van de geënquêteerde bedrijven heeft een vergoeding gevraagd voor het opsturen van de gevraagde gegevens.

Van de 23 bedrijven die inzageverzoeken hebben ontvangen, zijn er 7 werkzaam binnen dezelfde sector, namelijk de 'Winkels in farmaceutische en medische artikelen, parfums en cosmetica' (SBI 523). Dit valt voor een deel te verklaren uit het feit dat cliënten van apothekers gegevens opvragen over het persoonlijk gebruik van medicijnen (met name voor reizen naar het buitenland). Hierdoor ontstaat een enigszins vertekend beeld. Ten eerste omdat het opvragen van gegevens over medicijngebruik mogelijk niet

¹ Bron: Jaarverslag BKR 2000.

gezien kan worden als een inzageverzoek zoals bedoeld onder de WPR. Het verstrekken van deze gegevens door apothekers is dan ook eerder service, dan een informatieverplichting. Ten tweede: wanneer men het aantal inzageverzoeken van de apothekers evenredig ophooft naar alle sectoren, krijgt men een sterke overschatting van het aantal inzageverzoeken. Om deze twee redenen is voor deze verplichting apart opgehoogd voor de sector van apothekers, om zo oververtegenwoordiging tegen te gaan.

De 23 bedrijven met inzageverzoeken hebben bij elkaar 1.309 inzageverzoeken gehad in 2000. Opgehoogd levert dit ongeveer 151.000 inzageverzoeken op. Wanneer hierbij het BKR en de vijf bedrijven met zo'n 1.000 verzoeken worden geteld, zijn er in 2000 199.000 verzoeken geweest.

Er wordt aangenomen dat het in 1 procent van de gevallen een 'conflict' betreft tussen de houder en de geregistreerde. In deze gevallen zal de houder een deskundige inhuren om advies in te winnen over de situatie. Verder blijkt uit de enquête dat geen van de ondervraagde bedrijven een vergoeding heeft gevraagd voor het opvragen van de gegevens. Wel is bekend dat het BKR een vergoeding vraagt voor de inzageverzoeken. Dit levert een administratieve last op van ongeveer 16,6 miljoen gulden (7,5 miljoen euro). Wanneer we de inzageverzoeken van bij apothekers niet meerekenen, bedragen de kosten van deze verplichting bijna 16,4 miljoen gulden (7,4 miljoen euro).

tabel 17 op verzoek van geregistreerde informeren over opgenomen gegevens - inzagerecht

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
houder ontvangt inzageverzoek van geregistreerde	199.336	10	f 88 (€ 40)	2.923.599	1.326.671
houder controleert identiteit	199.336	5	f 60 (€ 27)	996.681	452.274
houder controleert of gegevens van betreffende persoon in de registratie aanwezig zijn	199.336	10	f 115 (€ 52)	3.820.612	1.733.718
houder stuurt gevraagde informatie aan geregistreerde of houder laat verzoeker weten dat de gegevens niet verstrekt mogen worden	199.336	20	f 60 (€ 27)	3.986.725	1.809.097
houder archiveert	199.336	1	f 60 (€ 27)	199.336	90.455
ontvangen en controleren betaling	42.940	2	f 60 (€ 27)	85.880	38.971
<i>conflictsituatie</i>	1% van de gevallen				
advies inwinnen bij deskundige	1.993	120	f 180 (€ 82)	717.611	325.637
rekening deskundigen	1.993	120	f 250 (€ 113)	996.681	452.274
telefonische contacten	1.993	240	f 180 (€ 82)	1.435.221	651.275
briefwisselingen	1.993	240	f 180 (€ 82)	1.435.221	651.275
archiveren	1.993	1	f 180 (€ 82)	5.980	2.714
<i>totaal</i>				<i>16.603.547</i>	<i>7.534.361</i>

3.8 Verplichting 8: op verzoek van geregistreerde gegevens aanpassen - correctierecht (art. 31)

Wanneer de geregistreerde van de houder bericht heeft ontvangen welke gegevens er geregistreerd zijn, kan de geregistreerde verzoeken om deze te verbeteren, aan te vullen of te verwijderen. De houder bericht de verzoeker binnen acht weken of, dan wel in

hoeverre hij daaraan voldoet. De houder moet op verzoek van geregistreerde ook degenen aan wie de betreffende gegevens in het jaar voorafgaand aan het verzoek zijn verstrekt inlichten over de wijzigingen (verplichting 9). De verzoeker wordt op de hoogte gesteld welke derde het betreft.

Feitelijke schatting

Van de 35 bedrijven die inzageverzoeken hebben ontvangen, zijn er 20 die tevens een verzoek tot correctie van de gegevens hebben ontvangen. Van deze 20 konden er 9 geen schatting geven van het aantal verzoeken (deze zijn buiten beschouwing gelaten). De elf bedrijven met correctieverzoeken kregen er bij elkaar 473. Opgehoogd levert dit 98.000 correctieverzoeken¹ op.

Ook hier wordt aangenomen dat het in 1 procent van de gevallen een 'conflict' betreft tussen de houder en de geregistreerde. In deze gevallen zal de houder een deskundige inhuren om advies in te winnen over de situatie.

tabel 18 op verzoek van geregistreerde gegevens aanpassen - correctierecht

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
houder ontvangt correctieverzoek van geregistreerde	97.647	10	f 88 (€ 40)	1.432.162	649.887
houder controleert identiteit	97.647	5	f 60 (€ 27)	488.237	221.552
houder controleert of gegevens van betreffende persoon in de registratie aanwezig zijn	97.647	10	f 115 (€ 52)	1.871.575	849.284
houder stuurt geregistreerde bewijs van correctie of reden waarom geen correctie wordt doorgevoerd	97.647	20	f 60 (€ 27)	1.952.948	886.209
houder archiveert	97.647	1	f 60 (€ 27)	97.647	44.310
<i>conflictsituatie</i>	1% van de gevallen				
advies inwinnen bij deskundige	976	120	f 180 (€ 82)	351.531	159.518
rekening deskundigen	976	120	f 250 (€ 113)	488.237	221.552
telefonische contacten	976	240	f 180 (€ 82)	703.061	319.035
briefwisselingen	976	240	f 180 (€ 82)	703.061	319.035
archiveren	976	1	f 180 (€ 82)	2.929	1.329
<i>totaal</i>				8.091.389	3.671.712

3.9 Verplichting 9: op verzoek van geregistreerde correcties van gegevens doorgeven aan derden (art. 35)

De houder moet, op verzoek van de geregistreerde, correcties op geregistreerde gegevens doorgeven aan diegene aan wie de gegevens zijn verstrekt.

¹ Bij het aantal correctieverzoeken is er geen aantoonbaar verschil tussen de verschillende sectoren, zoals bij het aantal inzageverzoeken.

Feitelijke schatting

In de steekproef hebben slechts drie bedrijven aangegeven dat zij verzoeken van geregistreerden hebben ontvangen om correcties door te geven aan derden. Slechts één van hen heeft een schatting gemaakt van het aantal verzoeken (160 verzoeken). Deze ene waarneming is te laag om een betrouwbare ophoging te kunnen maken. Om toch te komen tot een schatting van de gemaakte kosten, is het percentage van het aantal bedrijven dat verzoeken heeft gekregen om correcties door te geven aan derden (3 bedrijven) van het aantal bedrijven dat correctieverzoeken heeft gekregen (20 bedrijven) genomen. Vervolgens is dit percentage gezet op het totaal aantal correctieverzoeken om zo een schatting te maken van het totaal aantal verzoeken om correcties door te geven aan derden. Dit levert, voor 2000, 14.647 verzoeken op tot het doorgeven van correcties aan derden.

Net als bij de verplichtingen 7 en 8 wordt ook hier aangenomen dat het in 1 procent van de gevallen een 'conflict' tussen de houder en de geregistreeerde betreft. In deze gevallen zal de houder een deskundige inhuren om advies in te winnen over de situatie.

tabel 19 op verzoek van geregistreeerde correcties van gegevens doorgeven aan derden

handelingen	frequentie	tijd in min.	uurtarief	kosten gl.	kosten euro
op verzoek van geregistreeerde derde inlichten over wijzigingen	14.647	10	f 88 (€ 40)	214.824	97.483
houder controleert identiteit	14.647	5	f 60 (€ 27)	73.236	33.233
houder controleert of gegevens van betreffende persoon in de registratie aanwezig zijn	14.647	10	f 115 (€ 52)	280.736	127.393
op verzoek van geregistreeerde derde inlichten over wijzigingen	14.647	10	f 60 (€ 27)	146.471	66.466
geregistreeerde op de hoogte stellen over welke derden zijn ingelicht	14.647	20	f 60 (€ 27)	292.942	132.931
<i>conflictsituatie</i>	1% van de gevallen				
advies inwinnen bij deskundige	146	120	f 180 (€ 82)	52.730	23.928
rekening deskundigen	146	120	f 250 (€ 113)	73.236	33.233
telefonische contacten	146	240	f 180 (€ 82)	105.459	47.855
briefwisselingen	146	240	f 180 (€ 82)	105.459	47.855
archiveren	146	1	f 180 (€ 82)	439	199
<i>totaal</i>				1.345.532	610.576

3.10 Verplichting 10: op verzoek van geregistreeerde informatie verstrekken over verstrekking gegevens aan derden - recht van protocol (art. 32)

De houder deelt een ieder, op diens verzoek, schriftelijk binnen vier weken mede of de hem betreffende persoonsgegevens in het jaar voorafgaande aan het verzoek uit de persoonsregistratie aan derden zijn verstrekt. Indien de vastlegging daarvan achterwege is gebleven en de houder redelijkerwijs mocht aannemen dat het belang van de geregistreeerde daardoor niet onevenredig zou worden geschaad, kan de mededeling bestaan uit een in algemene termen vervatte mededeling betreffende de aard van de verstrekte gegevens en degene aan wie deze zijn verstrekt.

Feitelijke schatting

Nog geen vijf procent van de ondervraagde bedrijven heeft te maken gehad met de protocolinzage van geregistreerden. Sectoren die met name te maken hebben met vragen van geregistreerden over de verstrekking van gegevens aan derden zijn handelaren en reparateurs van auto's en motorfietsen en winkels in farmaceutische en medische artikelen, parfums en cosmetica. Deze sectoren kregen 65 procent van de in totaal 219 vragen over de verstrekking van gegevens aan derden van bedrijven uit de steekproef. Opgehoogd zijn er 4.748 vragen van geregistreerden geweest over verstrekking van gegevens aan derden. Wanneer hier het BKR bij opgeteld wordt (242 protocolinzagen¹), komt het totaal op 4.990 protocolinzagen in 2000.

tabel 20 op verzoek van geregistreeerde informatie verstrekken over verstrekking gegevens aan derden - recht van protocol

<i>handelingen</i>	<i>frequentie</i>	<i>tijd in min.</i>	<i>uurtarief</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
houder ontvangt verzoek van geregistreerde	4.990	10	f 88 (€ 40)	73.189	33.212
houder controleert identiteit	4.990	5	f 60 (€ 27)	24.951	11.322
houder verzamelt gevraagde informatie	4.990	10	f 115 (€ 52)	95.645	43.402
houder stuurt gevraagde informatie	4.990	20	f 60 (€ 27)	99.804	45.289
houder archiveert	4.990	1	f 60 (€ 27)	4.990	2.264
<i>conflictsituatie</i>	1 % van de gevallen				
advies inwinnen bij deskundige	50	120	f 180 (€ 82)	17.965	8.152
rekening deskundigen	50	120	f 250 (€ 113)	24.951	11.322
telefonische contacten	50	240	f 180 (€ 82)	35.929	16.304
briefwisselingen	50	240	f 180 (€ 82)	35.929	16.304
archiveren	50	1	f 180 (€ 82)	150	68
<i>totaal</i>				413.503	187.640

¹ Bron: Jaarverslag 2000 BKR.

4 Samenvatting

Uit het voorgaande hoofdstuk blijkt dat er een groot verschil is tussen de feitelijke kosten en de potentiële kosten wanneer het de verplichtingen van bedrijven aan geregistreerden en burgers betreft. De potentiële kosten van de WPR bedragen 63,8 miljoen gulden (28,9 miljoen euro), terwijl de feitelijke kosten 27 miljoen gulden (12 miljoen euro) bedragen. In tabel 21 is een overzicht gegeven van de betreffende verplichtingen en de bijhorende kosten.

tabel 21 totale kosten verplichtingen WPR

verplichting	kosten potentieel		kosten feitelijk	
	x 1.000 gld.	x 1.000 euro	x 1.000 gld.	x 1.000 euro
<i>Informatieverplichtingen van bedrijven</i>				
1. publiek maken van de aanmelding	539	245	46	21
2. ter inzage leggen van het aanmeldingsformulier	57	26	11	5
3. burger verzoekt om inzage van het aanmeldingsformulier	303	137	303	137
4. publiek maken van wijzigingen in de persoonsregistratie	3.044	1.381	43	20
5. informeren van geregistreerden over eerste opname in persoonsregistratie	29.179	13.241	62	28
6. toestemming vragen voor verstrekking van gegevens aan derden	4.100	1.861	106	48
<i>Rechten van geregistreerden*</i>				
7. op verzoek van geregistreerde informeren over opgenomen gegevens - inzagerecht	16.604	7.534	16.604	7.534
8. op verzoek van geregistreerde gegevens aanpassen - correctierecht	8.091	3.671	8.091	3.671
9. op verzoek van geregistreerde correcties van gegevens doorgeven aan derden	1.346	611	1.346	611
10. op verzoek van geregistreerde informatie verstrekken over verstrekking gegevens aan derden - recht van protocol	414	188	414	188
totaal	63.676	28.895	27.025	12.263

* Bij rechten van geregistreerden is er geen verschil tussen de feitelijke en de potentiële kosten.

Uit tabel 21 blijkt dat er met name een groot verschil bestaat tussen de kosten die bedrijven maken met het informeren van geregistreerden bij de eerste opname in een persoonsregistratie en de potentiële schatting van deze kosten. Het verschil tussen de potentiële kosten en de feitelijke kosten ligt met name in het feit dat slechts een beperkt deel van de bedrijven aangeeft kosten te maken naar aanleiding van de verschillende informatieverplichtingen en verplichtingen met betrekking tot rechten van geregistreerden. In totaal zijn heeft 34 procent van de geënquêteerde bedrijven aangegeven kosten te maken naar aanleiding van verplichtingen uit de WPR. Wanneer men kijkt naar de verschillende individuele verplichtingen liggen de percentages nog veel lager. In tabel 22 zijn de verplichtingen opgenomen en het percentage bedrijven dat in de telefonische enquête heeft aangegeven kosten te maken naar aanleiding van de betreffende verplichting.

tabel 22 bedrijven die kosten maken n.a.v. verplichtingen uit de WPR, in procenten van de geënquêteerde bedrijven

<i>verplichting</i>	<i>%</i>
1. publiek maken van het inzageformulier	7
2. ter inzage leggen van het aanmeldingsformulier	nvt
3. burger verzoekt om inzage van het aanmeldingsformulier	1
4. publiek maken van wijzigingen in de persoonsregistratie	1
5. informeren van geregistreerden over eerste opname in persoonsregistratie	14
6. toestemming vragen voor verstrekking van gegevens aan derden	3
7. op verzoek van geregistreerde informeren over opgenomen gegeven - inzage-recht	3
8. op verzoek van geregistreerde gegevens aanpassen - correctierecht	2
9. op verzoek van geregistreerde correcties van gegevens doorgeven aan derden	1
10. op verzoek van geregistreerde informatie verstrekken over verstrekking gegevens aan derden - recht van protocol	5

Uit de analyse van de steekproef blijkt dat er weinig verschil is tussen de sectoren en grootteklassen wanneer men kijkt naar de bedrijven die aangegeven hebben kosten te maken.

Uit tabel 23 komt naar voren dat slechts een zeer beperkt deel van de bedrijven kosten maakt als gevolg van de WPR. Wat wel opvalt is dat de kosten die bedrijven maken, met name veroorzaakt worden door inzage- en correctieverzoeken. De kosten van deze verzoeken (verplichtingen 7, 8 en 9) maken 96 procent van de totale feitelijke kosten uit, terwijl het potentieel van deze post slechts 41 procent van de totale kosten beslaat. Potentieel gezien is het informeren van geregistreerden bij de eerste opname, bijna 46 procent van de totale kosten, de grootste post. Tabel 23 geeft een overzicht van de aandelen van de verschillende verplichtingen in het totaal van de feitelijke en potentiële kosten.

tabel 23 percentage kosten van totaal

<i>verplichting</i>	<i>potentiële kosten</i>	<i>feitelijke kosten</i>
1. publiek maken van de aanmelding	0,85	0,17
2. ter inzage leggen van het aanmeldingsformulier	0,09	0,04
3. burger verzoekt om inzage van het aanmeldingsformulier	0,47	1,12
4. publiek maken van wijzigingen in de persoonsregistratie	4,93	0,16
5. informeren van geregistreerden over eerste opname in persoonsregistratie	45,75	0,23
6. toestemming vragen voor verstrekking van gegevens aan derden	6,43	0,39
7. op verzoek van geregistreeerde informeren over opgenomen gegeven - inzagerecht	26,03	61,43
8. op verzoek van geregistreeerde gegevens aanpassen - correctierecht	12,69	29,94
9. op verzoek van geregistreeerde correcties van gegevens doorgeven aan derden	2,11	4,98
10. op verzoek van geregistreeerde informatie verstrekken over verstrekking gegevens aan derden - recht van protocol	0,65	1,53
<i>totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Uit het voorgaande blijkt dat de kosten per verplichting nogal verschillen. In tabel 24 is een overzicht opgenomen van de gemiddelde kosten van de verplichting per individueel geval, met andere woorden: de kosten die bedrijven maken met het voldoen van een individuele verplichting.

tabel 24 kosten per individuele verplichting

<i>verplichting</i>	<i>kosten gld.</i>	<i>kosten euro</i>
1. publiek maken van de aanmelding	95	43
2. ter inzage leggen van het aanmeldingsformulier	10	5
3. burger verzoekt om inzage van het aanmeldingsformulier	51	23
4. publiek maken van wijzigingen in de persoonsregistratie	94	43
5. informeren van geregistreeerden over eerste opname in persoonsregistratie	4	2
6. toestemming vragen voor verstrekking van gegevens aan derden	41	19
7. op verzoek van geregistreeerde informeren over opgenomen gegeven - inzagerecht	93	38
8. op verzoek van geregistreeerde gegevens aanpassen - correctierecht	83	38
9. op verzoek van geregistreeerde correcties van gegevens doorgeven aan derden	92	42
10. op verzoek van geregistreeerde informatie verstrekken over verstrekking gegevens aan derden - recht van protocol	83	38

Bij verplichtingen 7 tot en met 10 (rechten van geregistreeerden) dient men er rekening mee te houden dat de genoemde kosten per individuele verplichting uitgedrukt zijn

inclusief de conflictsituaties. Wanneer deze niet worden meegerekend, liggen de kosten per individueel geval 23 gulden (10 euro) lager.

5 Summary in English

In 2000, KPMG-BEA and EIM performed, by order of the Ministry of Justice, a zero-base line measurement on the administrative burdens of the Personal Data Files Act (*Wet persoonsregistraties, WPR*). In the research by KPMG-BEA and EIM, only the cost of the Dutch private businesses, concerning information obligations towards the government, were included. The private businesses and the Lower House stated, however, that beside the administrative burdens, cost of messages between businesses and registered and civilians, should be researched. In the research 'Costs of informing registered'; the cost of the messages between businesses and registered and civilians that result from the Personal Data Files Act are estimated. Within the research, 10 different information obligations of the Personal Data Files Act are researched. Content obligations are not included in the research.

The research consists of two measurements: (1) an estimate of the *potential costs*, the costs made by the private businesses when they correctly fulfil the obligations of the Personal Data Files Act; (2) an estimate of the *actual costs*, the cost private businesses actually make as a result of the obligations of the Personal Data Files Act.

The research shows that the potential costs and the actual costs of information obligations strongly differ. The potential costs of the 10 information obligations amount almost to 29 million euro, while the actual costs amount to 12 million euro. The table below shows the total costs of the researched information obligations of the Personal Data Files Act.

Summary of the costs of information obligations of the Personal Data Files Act

<i>obligation</i>	<i>potential costs x 1.000 euro</i>	<i>actual costs x 1.000 euro</i>
<i>Information obligation of private businesses</i>		
1 publication of the notification	245	21
2 deposit for inspection of the notification form	26	5
3 provide civilian inspection of the notification form	137	137
4 deposit for inspection in changes of personal data processing	1.381	20
5 inform registered the first time the personal data is collected	13.241	28
6 ask permission before disclosing data to a third party	1.861	48
<i>Rights of registered</i>		
7 inform registered whether personal data is processed - right to access	7.534	7.534
8 on request, correct personal data - right to correct	3.671	3.671
9 on request, notify third parties who acquired personal data	611	611
10 inform registered on delivery of data to third parties - right of protocol	188	188
<i>total</i>	28.895	12.263

Bijlage I Steekproefverantwoording

Het doel van de telefonische enquête was 500 bedrijven met persoonsregistraties te interviewen over de kosten die zij maken op het gebied van de bescherming van persoonsgegevens. Hoewel de meeste bedrijven (met personeel) te maken hebben met persoonsregistraties, is ervoor gekozen om bedrijven die, vermoedelijk, klantenregistraties en/of persoonsregistraties hebben gericht op marketingdoeleinden in de steekproef op te nemen. Mede op basis van een analyse van het aanmeldingenbestand van de Registratiekamer is een aselechte steekproef getrokken uit de volgende sectoren:

tabel 25 geselecteerde sectoren

<i>SBI-code</i>	<i>branche</i>
221	Uitgeverijen
40	Productie en distributie van elektriciteit, aardgas en warmte
41	Winning en distributie van water
50	Handel in en reparatie van auto's en motorfietsen; benzineservicestations
523	Winkels in farmaceutische en medische artikelen, parfums en cosmetica
5261	Postorderbedrijven
60211	Openbaar personenvervoer over de weg
60212	Geregeld besloten personenvervoer over de weg
6023	Ongeregeld personenvervoer per autobus
6200	Vervoer door de lucht
633	Reisorganisaties en -bemiddeling; informatieverstrekking op het gebied van toerisme
64	Post en telecommunicatie
65	Financiële instellingen (uitgezonderd verzekeringswezen en pensioenfondsen)
66	Verzekeringswezen en pensioenfondsen (geen verplichte sociale verzekeringen)
67	Financiële beurzen, effectenmakelaars, assurantietussenpersonen, administratiekantoren voor aandelen, waarborgfondsen, e.d.
70	Verhuur van en handel in onroerend goed
71	Verhuur van transportmiddelen, machines en werktuigen zonder bedienend personeel en van overige roerende goederen
741	Rechtskundige dienstverlening, accountants, boekhoudbureaus, belastingconsulenten, markt- en opinieonderzoeksbureaus, economische adviesbureaus en holdings
744	Reclamebureaus, e.d.
745	Uitzendbureaus, uitleenbedrijven, arbeidsbemiddeling, testen, werven en selecteren van personeel
746	Beveiliging en opsporing
74841	Kredietinformatie- en incassobureaus

Om een netto steekproef van 500 bedrijven met een persoonsregistratie te krijgen, zijn 999 bedrijven benaderd¹. 294 bedrijven zijn uiteindelijk afgefallen door allerlei redenen (non-respons). Naast deze 294 bedrijven waren er 205 bedrijven die aangaven geen klantenregistraties of persoonsregistraties op het gebied van marketing te hebben. Zowel de netto steekproef als de uitvallers door een verkeerde doelgroep vormen een representatief beeld van de populatie waaruit getrokken is. In tabel 26 is een overzicht opgenomen van de populatie en de bruto steekproef (de netto steekproef en de uitvallers).

tabel 26 representativiteit steekproef

<i>sbi-code</i>		<i>populatie in %</i>	<i>bruto steekproef in %</i>
221	Uitgeverijen	2,26	1,99
40	Productie en distributie van elektriciteit, aardgas en warmte	0,27	0,43
41	Winning en distributie van water	0,08	0,14
50	Handel in en reparatie van auto's en motorfietsen; benzineservicestations	23,42	24,82
523	Winkels in farmaceutische en medische artikelen, parfums en cosmetica	6,53	7,38
5261	Postorderbedrijven	0,21	1,84
60211	Openbaar personenvervoer over de weg	0,06	0,14
60212	Geregeld besloten personenvervoer over de weg	0,09	0,00
6023	Ongeregeld personenvervoer per autobus	0,57	0,43
6200	Vervoer door de lucht	0,29	0,00
633	Reisorganisaties en -bemiddeling; informatieverstrekking op het gebied van toerisme	1,72	0,28
64	Post en telecommunicatie	1,64	1,70
65	Financiële instellingen (uitgezonderd verzekeringswezen en pensioenfondsen)	4,30	4,82
66	Verzekeringswezen en pensioenfondsen (geen verplichte sociale verzekeringen)	1,11	0,85
67	Financiële beurzen, effectenmakelaars, assurantietussenpersonen, administratiekantoren voor aandelen, waarborgfondsen, e.d.	9,01	8,79
70	Verhuur van en handel in onroerend goed	9,79	9,65
71	Verhuur van transportmiddelen, machines en werktuigen zonder bedienend personeel en van overige roerende goederen	3,44	3,97
741	Rechtskundige dienstverlening, accountants, boekhoudbureaus, belastingconsulenten, markt- en opinieonderzoeksbureaus, economische adviesbureaus en holdings	23,51	20,00
744	Reclamebureaus, e.d.	5,68	6,52
745	Uitzendbureaus, uitleenbedrijven, arbeidsbemiddeling, testen, werven en selecteren van personeel	4,85	5,25
746	Beveiliging en opsporing	0,85	0,43

¹ Voor een grotere kans om een de netto steekproef te realiseren is er voor gekozen om alleen bedrijven met meer dan 4 werkzame personen te benaderen. Uitgangspunt is echter wel dat er geen verschil is tussen kleine of grote bedrijven wanneer het persoonsregistraties betreft.

74841	Kredietinformatie- en incassobureaus	0,31	0,57
	<i>totaal</i>	<i>100</i>	<i>100</i>

Ophoging

Om tot een schatting te komen voor de totale populatie is de volgende methode gebruikt.

De ondervraagde sectoren bevatten 132.311 actieve bedrijven¹. Zoals gezegd zijn 705 bedrijven ondervraagd, 500 van de bedrijven blijken persoonsregistraties te hebben. Voor de ophoging van de steekproef naar de populatie is gecorrigeerd voor het aantal uitvallers, dat wil zeggen de bedrijven zonder persoonsregistraties. Er wordt daarom opgehoogd naar 93.838 ondernemingen uit de geselecteerde sectoren. Voor de ophoging naar het totale bedrijfsleven in Nederland wordt nog eens opgehoogd met 10 procent. Deze 10 procent is gebaseerd op het aanmeldingenbestand van de Registratiekamer. Daaruit blijkt dat 90 procent van de aanmeldingen is gedaan door bedrijven uit de geselecteerde sectoren. Om toch een volledig beeld te krijgen voor Nederland is nog eens extra opgehoogd met 10 procent.

Voor de ophoging van de informatieverplichtingen met betrekking tot het aanmeldingsformulier (verplichtingen 1 tot en met 4) is een andere ophoging toegepast. In plaats van op te hogen met het aantal bedrijven uit de ondervraagde sectoren is opgehoogd naar het aantal aangemelde persoonsregistraties bij de Registratiekamer door bedrijven.

¹ Voor de steekproef zijn bedrijven geselecteerd op basis van adressenbestanden van de Kamer van Koophandel, voor de ophoging zijn alleen actieve bedrijven gebruikt (gebaseerd op Bliss/EIM).

Bijlage II Begeleidingscommissie en geïnterviewden

Begeleidingscommissie

De begeleidingscommissie bestond uit de volgende leden:

- prof. mr. J.M.A. Berkvens (voorzitter)
- mr. drs. C. Cozijn (WODC)
- mr. drs. A.C.M. de Heij (Registratiekamer)
- mevr. mr. W.M. de Jongste (WODC)
- mr. A.L.C. Roos (Ministerie van Justitie)
- mr. J.G.S. Warmerdam (MKB-Nederland)

Geïnterviewde deskundigen

Om een inschatting te maken van de potentiële kosten en een beter zicht te krijgen op de nalevingspraktijk zijn de volgende personen geïnterviewd:

- prof. mr. J.M.A. Berkvens (Rabobank Nederland)
- mr. drs. A.C.M. de Heij (Registratiekamer)
- dr. J. Holvast (Holvast & Partner)
- prof. mr. J.E.J. Prins (Schoordijk Instituut)
- mr. A.J.J.T. Singewald (Singewald Consultants Group)